

Πρεσβεία της Ελλάδος στη Μαδρίτη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΚΤΙΝΙΔΙΟ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Η παρούσα Έρευνα Αγοράς αφορά τον ακόλουθο κωδικό της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Combined Nomenclature): CN [08105000]

Μαδρίτη, Σεπτέμβριος 2020

ISO 9001:2008 GEN 30 - 02

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη Τηλ: +34915644592, Φαξ: +34915644668,
www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ.....	2
A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά.....	2
A.2 Ιστορική Αναδρομή.....	2
B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ	3
B.1 Δομή Παραγωγής	3
B.2 Εξέλιξη Παραγωγής	4
B.3 Παραγωγική δυναμικότητα προϊόντος.....	5
B.4 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής.....	5
Γ. ΖΗΤΗΣΗ.....	5
Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς	5
Γ.2 Τιμές λιανικής πώλησης	6
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	7
Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος	7
Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών	7
E. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	9
ΣΤ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	11

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά

Αν και η παραγωγή ακτινιδίου στα εδάφη της Ισπανίας είναι μικρή, οι καταναλωτές δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση για το εν λόγω προϊόν, το οποίο βρίσκεται στα περισσότερα σημεία διανομής, όπως σουπερμάρκετ και οπωροπωλεία. Λόγω της γεύσης του και των θρεπτικών του συστατικών, το ακτινίδιο έχει υιοθετηθεί εδώ και χρόνια στην καταναλωτική συνήθεια των Ισπανών.

Δεδομένης της μικρής παραγωγής, οι μεγαλύτερες ποσότητες είναι εισαγόμενες από τις χώρες-παραγωγούς, όπως η Νέα Ζηλανδία, η Ελλάδα, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Χιλή.

A.2 Ιστορική Αναδρομή

Η πρώτη καλλιέργεια στα εδάφη της Ισπανίας έγινε το 1962 στη Γαλικία, όπου συνολικά φυτεύτηκαν 100 θάμνοι ακτινιδίου. Από το 1972 έως και τα μέσα της δεκαετίας του '80, το ισπανικό ακτινίδιο προοριζόταν αποκλειστικά για την αγορά της Γερμανίας. Δύο ήταν οι αιτίες αυτής της αποκλειστικότητας. Αρχικά, την περίοδο εκείνη, το φρούτο δεν ήταν καθόλου γνωστό στο ισπανικό κοινό, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η ανάλογη ζήτηση. Επιπλέον, οι τιμές στην Γερμανία ήταν υπερβολικά υψηλές για την εποχή, φθάνοντας τα 200 και 300 πέσος Ισπανίας ανά τεμάχιο.

Εξαιτίας της μεγάλης επιτυχίας που γνώρισε εντός των επόμενων ετών, η καλλιέργειά του άρχισε να εξαπλώνεται. Αρχικά, στην περιοχή Καντάμβρια της Ισπανίας (Γαλικία, Αστούριας και Χώρα των Βάσκων), έπειτα οι παραγωγοί της Βόρειας Ισπανίας προχώρησαν στην καλλιέργεια των συγκεκριμένων θάμνων και στη συνέχεια ακολούθησαν και οι παραγωγοί της Μεσογείου (Καταλονία, Βαλένθια, Βαλεαρίδες Νήσοι), της Εστρεμαδούρα και των Κανάριων Νήσων.

Πλέον, η μεγαλύτερη παραγωγή συνεχίζεται να γίνεται στην περιοχή της Γαλικίας, η οποία ευθύνεται για περισσότερο από το 50% της συνολικής συγκομιδής. Τα τελευταία έτη μάλιστα, οι καλλιεργούμενες εκτάσεις ακτινιδίου αυξάνονται και σε άλλες περιοχές της Ισπανίας.

B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

B.1 Δομή Παραγωγής

Υπολογίζεται ότι το ήμισυ της εγχώριας παραγωγής ακτινιδίου γίνεται στα εδάφη της Κοινότητας της Γαλικίας, η οποία βρίσκεται στο βόρειο-δυτικό τμήμα της Ισπανίας, στα σύνορα της χώρας με την Πορτογαλία. Το περιβάλλον και το έδαφος της συγκεκριμένης Κοινότητας κρίνονται ως καταλληλότερα για την καλλιέργεια και την καρποφορία του εν λόγω φρούτου. Υπολογίζεται ότι το 2018, περίπου 48 ήταν οι παραγωγικές εκτάσεις στη Γαλικία, η πλειοψηφία των οποίων βρίσκονται στην Περιφέρεια Pontevedra και στην A Coruña.

Επιπλέον, σημαντική παραγωγή για τα δεδομένα της χώρας έχει και η γείτονα Κοινότητα της Γαλικίας, το Πριγκιπάτο των Αστουρίας. Η παραγωγή τους επικεντρώνεται, κυρίως, στην εγχώρια αγορά, ενώ παράλληλα μικρές εξαγωγές γίνονται και στη Σουηδία, ενώ τα μικρότερα σε μέγεθος ακτινίδια εξάγονται στην Κολομβία.

Οι υπόλοιπες παραγωγές αφορούν τις Κοινότητες της Βαλένθια, της Χώρας των Βάσκων και της Καταλονίας, ενώ οι υπόλοιπες Κοινότητες παράγουν αρκετά μικρές ποσότητες.

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (MAPA),
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Αναφορικά με τις εταιρείες-παραγωγούς, αυτές είναι κυρίως ενώσεις αγροτών, οι οποίοι καλλιεργούν ακτινίδιο. Οι σημαντικότερες είναι:

Kiwi Atlántico (Γαλικία): Αποτελεί τη μεγαλύτερη ένωση παραγωγών ακτινιδίου στην Ισπανία. Ιδρύθηκε το 1988 αρχικά με τη συμμετοχή 30 παραγωγών

ακτινιδίου από την Γαλικία και την Αστούριαν. Σήμερα, την ένωση αποτελούν περισσότεροι από 70 παραγωγοί και 20 ενώσεις/συνεργάτες (colaboradores). Η επιχείρηση ασχολείται με τη διαλογή, την συσκευασία και τη διανομή των ακτινιδίων των παραγωγών.

Horsal (Γαλικία): Η συγκεκριμένη ένωση δραστηριοποιείται κυρίως στον τομέα των λαχανικών ενώ το μοναδικό φρούτο, το οποίο εμπορεύεται, είναι το ακτινίδιο. Η ποσότητα του ακτινιδίου προέρχεται από μικρό πλήθος καλλιεργητών του συγκεκριμένου προϊόντος.

Kiwiastur (Αστούριαν): Η επιχείρηση αφορά καλλιέργειες του Πριγκιπάτου της Αστούριαν ενώ η συνολική τους παραγωγή είναι μικρή. Σύμφωνα με την εταιρία, ωστόσο, αυτό είναι το βασικό στοιχείο της συνεχιζόμενα υψηλής ποιότητας.

CoopCarlet (Βαλένθια): Η ένωση Carlet, πέραν των φρούτων και ιδιαίτερα των εσπεριδοειδών και πορτοκαλιών, διανέμει και ακτινίδια, τα οποία καλλιεργούνται στην Κοινότητα της Βαλένθια.

B.2 Εξέλιξη Παραγωγής

Σε σύγκριση με τις μεγάλες χώρες παραγωγούς, όπως είναι η Νέα Ζηλανδία, η Ιταλία, η Χιλή και η Ελλάδα, η παραγωγικότητα της Ισπανίας στο συγκεκριμένο προϊόν είναι αρκετά χαμηλότερη.

Παραγωγή Ακτινιδίου στην Ισπανία (τόνοι)

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ)

Τα τελευταία έτη παρατηρείται μία μικρή αύξηση της εσοδείας ακτινιδίου από την Ισπανία. Για το 2019, η σοδειά αυτή έφθασε τους 24.508 τόνους, αποτελώντας ιστορικό εννέα ετών. Αξίζει να σημειωθεί ότι μεγάλη αύξηση της παραγωγής

παρατηρήθηκε το 2009 και το 2010, οπότε ξεπέρασε τους 25.000 τόνους. το 2011, όμως, η παραγωγή μειώθηκε σε 23.000 τόνους ενώ δεν ξεπέρασε τους 21.500 τόνους έως και το 2017. Τα συνολικά έσοδα παρουσιάζουν παρόμοια πορεία.

B.3 Παραγωγική δυναμικότητα προϊόντος

Οι ποικιλίες των καλλιεργειών ακτινιδίων διαχωρίζονται στα θηλυκά και αρσενικά είδη. Τα τελευταία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ως επικονιαστές.

Συγκεκριμένα, οι ποικιλίες των αρσενικών θάμνων που καλλιεργούνται στα εδάφη της Ισπανίας είναι: Matua, Tomurí και M-3, αν και τα τελευταία έτη έχουν παρατηρηθεί και τα M51, M52, M54, M56, Chieftain και Autari.

Οι κυριότερες ποικιλίες των θηλυκών θάμνων είναι: Abbott, Bruno, Hayward, Monty, Gracie και Jones.

B.4 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής

Δεδομένης της μεγάλης απορρόφησης του προϊόντος, αναμένεται να συνεχίσει η ήδη παρατηρούμενη αύξηση της παραγωγής. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στους αλλοδαπούς παραγωγούς, καθώς η συνολικά εισαγόμενη ποσότητα μπορεί να μειωθεί.

Γ. ΖΗΤΗΣΗ

Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς

Κατανάλωση Ακτινιδίου στην Ισπανία

Έτος	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ποσότητα (εκ. κιλά)	157	138	136	148	130	128	124
Δαπάνη (εκ. ευρώ)	354	349	342	352	365	372	369

Πηγή: Ισπανική Συνομοσπονδία Οργανώσεων Παραγωγών Εξαγωγέων Φρούτων, Λαχανικών, Ανθών και Ζώντων Φυτών (Fepex).

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Η μέση ατομική κατανάλωση της Ισπανίας είναι από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη, ενώ αυτή υπολογίζεται στα 2,7 κιλά ανά έτος. Το συγκεκριμένο φρούτο έχει εδραιωθεί στην τοπική αγορά ενώ οι πολίτες το έχουν εντάξει στη διαίτά τους.

Εξαιτίας της μεγαλύτερης τιμής του τα τελευταία έτη, η κατανάλωση έχει μειωθεί σε σύγκριση με την κατανάλωση του προϊόντος το 2012 και 2013, η συνολική όμως δαπάνη των καταναλωτών έχει αυξηθεί σημαντικά. Εντούτοις, το 2019 σημειώθηκε πτώση της κατανάλωσης κατά 3,13%, ενώ η συνολική δαπάνη κυμάνθηκε σε περίπου ίδια επίπεδα, σημειώνοντας μία μικρή πτώση 0,8%.

Γ.2 Τιμές λιανικής πώλησης

Λόγω της μεγάλης ζήτησης του προϊόντος, στα σουπερμάρκετ μπορεί ο καταναλωτής να εντοπίσει ποικιλία από ακτινίδια. Συγκεκριμένα, στα μεγαλύτερα σουπερμάρκετ της Ισπανίας, οι τιμές διαμορφώνονται ανάλογα με τη χώρα προέλευσης, τον τύπο του ακτινιδίου κοκε. Πιο συγκεκριμένα:

Στο Carrefour οι τιμές εμφανίζονται ως εξής:

Τύπος Ακτινιδίου	Τιμή ανά κιλό
Νέας Ζηλανδίας	€ 3,85
Sungold Νέας Ζηλανδίας	€ 7,60
Βιολογικό Νέας Ζηλανδίας	€ 5,88
Sungold Βιολογικό	€ 7,60

Στο Alcampo οι τιμές εμφανίζονται ως εξής:

Τύπος Ακτινιδίου	Τιμή ανά κιλό
Ακτινίδιο	€ 3,34
Νέας Ζηλανδίας	€ 5,31
Βιολογικό	€ 6,65
Sungold Νέας Ζηλανδίας	€ 8,31
Gold	€ 6,98
Ισπανικό, Ελεγχόμενης Παραγωγής	€ 5,43

Στο Día οι τιμές εμφανίζονται ως εξής:

Τύπος Ακτινιδίου	Τιμή ανά κιλό
Ακτινίδιο	€ 3,59 / 3,85
Gold	€ 6,51

Στο Mercadona οι τιμές που εντοπίσαμε ήταν οι εξής:

Τύπος Ακτινιδίου	Τιμή ανά κιλό
Νέας Ζηλανδίας	€ 3,59
Sungold Νέας Ζηλανδίας	€ 5,80

Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος

Η μικρή εγχώρια παραγωγή δεν επαρκεί για να καλύψει την μεγάλη κατανάλωση, επομένως η Ισπανία εισάγει το μεγαλύτερο μέρος των ακτινιδίων που καταναλώνει. Οι κύριοι προμηθευτές της είναι οι μεγάλοι παραγωγοί, ήτοι Νέα Ζηλανδία, Ιταλία, Ελλάδα, Πορτογαλία και Χιλή.

Η Ισπανία θεωρείται ελκυστική χώρα για την εξαγωγή του συγκεκριμένου φρούτου, καθώς η ζήτηση συνεχίζει να είναι υψηλή, οι τιμές είναι ικανοποιητικές ενώ παράλληλα η χώρα διαθέτει ανεπτυγμένες υποδομές και δίκτυα διανομής, τα οποία διευκολύνουν την κατάληξη του προϊόντος γρήγορα και με ασφάλεια στον τελικό τους προορισμό.

Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών

- Εξωτερικό Εμπόριο της χώρας/ Γεωγραφική κατανομή

Εισαγωγές Ακτινιδίου στην Ισπανία (2018)

Χώρα	Αξία (ευρώ)	Ποσότητα (κιλά)	Μεταβολή 2018/2019 (Αξία)	Μεταβολή 2018/2019 (Ποσότητα)
Νέα Ζηλανδία	72.361.319,29	48.090.547,15	-11,08%	-4,64%
Ιταλία	40.773.259,81	23.238.335,54	31,04%	12,17%
Βέλγιο	26.214.923,56	17.048.564,49	8,76%	-72,95%
Ελλάδα	21.555.756,74	23.358.746,49	-6,63%	7,64%
Πορτογαλία	16.129.953,43	13.688.947,20	5,26%	2,40%
Χιλή	9.953.041,72	6.964.695,00	-27,94%	-31,33%
Σύνολο Εισαγωγών	191.579.649,71	135.912.909,84	-0,4%	-25,35%

Πηγή: DataComex, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Όπως προαναφέρθηκε, οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς ακτινιδίου στην Ισπανία είναι οι μεγάλες χώρες παραγωγής. Οι υπόλοιπες, όπως Γαλλία, Τουρκία κ.ο.κ. λαμβάνουν πολύ μικρό μερίδιο αγοράς. Στην πρώτη θέση τόσο σε αξία όσο και σε ποσότητα βρίσκεται η Νέα Ζηλανδία. Σε αξία την δεύτερη θέση καταλαμβάνει η Ιταλία με εισαγωγές που ξεπερνάνε τα 40 εκ. ευρώ ενώ στη δεύτερη θέση με βάση την ποσότητα βρίσκεται η Ελλάδα με εξαγωγές 23.358 τόνων ακτινιδίου στην αγορά της Ισπανίας. Το Βέλγιο εμφανίζεται μεταξύ των πρώτων εισαγωγέων ακτινιδίου της χώρας όμως αξίζει να τονιστεί ότι στην εν λόγω χώρα έχει τα κεντρικά της γραφεία για την Ευρώπη η εταιρία ακτινιδίου Zespri από τη Νέα Ζηλανδία.

Συνολικά, για το 2019 η Ισπανία εισήγαγε περί τους 135.912 τόνους, παρουσιάζοντας μεγάλη πτώση της τάξης του 25% σε σύγκριση με τις εισαγωγές του προηγούμενου έτους. Αίτιο της πτώσης αυτής αποτέλεσε κυρίως η αύξηση της τιμής του φρούτου καθώς η συνολική αξία των εισαγωγών παρέμεινε σταθερή.

- Ανάλυση διμερούς εμπορίου με την Ελλάδα

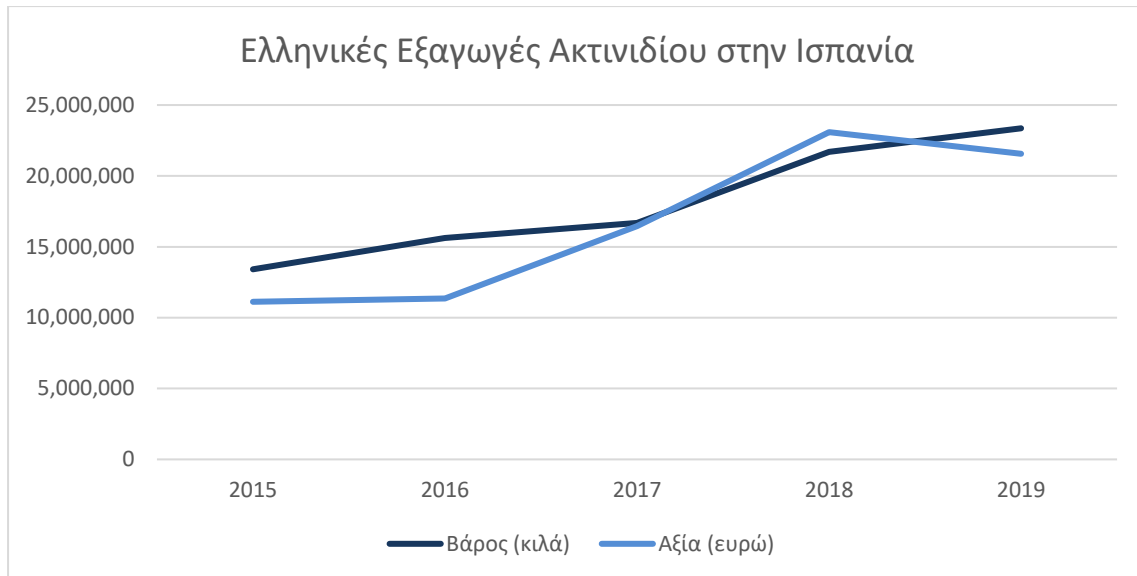
Η Ελλάδα έχει κατακτήσει την τρίτη θέση στην παγκόσμια κατάταξη των χωρών παραγωγών ακτινιδίου, σε μία αγορά που μεγαλώνει λόγω της αυξανόμενης ζήτησης από πλευράς καταναλωτών αλλά και των προσπαθειών των εξαγωγέων ακτινιδίου της χώρας μας για την προσέγγιση αγορών σε χώρες της Ασίας αλλά και της Λατινικής Αμερικής, όπως σε Ιαπωνία, Κορέα, Κίνα, Ινδία αλλά και Μεξικό.

Η Ελλάδα, με πρωτοπόρο δύναμη την Πιερία από τη δεκαετία του 1970, έχει γίνει παγκόσμια δύναμη στο συγκεκριμένο φρούτο, με την καλλιέργεια να απλώνεται σε περίπου 80.000 στρέμματα και την παραγωγή να κυμαίνεται μεταξύ 160.000-170.000 τόνους ετησίως, εκ των οποίων το 90% εξάγεται. Επιπλέον, αυξάνεται σημαντικά και ο αριθμός των νεοεισερχομένων παραγωγών στην καλλιέργεια ακτινιδίου στη χώρα μας, γεγονός που αποδεικνύεται και από την ενίσχυση των καλλιεργούμενων εκτάσεων, ενώ υπολογίζεται ότι, εντός των επόμενων ετών, η παραγωγή θα ξεπεράσει τους 300.000 τόνους.

Εξαγωγές ακτινιδίου Ελλάδας στην Ισπανία

	2015	2016	2017	2018	2019
Βάρος (κιλά)	13.412.568	15.624.561	16.683.116	21.700.617	23.358.749
Αξία (ευρώ)	11.120.539,35	11.356.554,46	16.466.550,70	23.087.574,33	21.555.757,74

Πηγή: DataComex, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Όπως φαίνεται και στον ανωτέρω πίνακα, την τελευταία πενταετία οι εξαγωγές της Ελλάδας έχουν αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό, καθώς η συγκεκριμένη αγορά είναι ελκυστική ενώ παράλληλα παρατηρήθηκε και αύξηση της ελληνικής παραγωγής. Παρόλα αυτά, έπειτα από 12 συνεχόμενα έτη συνεχούς αύξησης της συνολικής αξίας των ελληνικών εξαγωγών στην Ισπανία, το 2019 παρατηρήθηκε μία πτώση 6,63% η οποία οφείλεται στη μείωση της τιμής, καθώς ο όγκος των εξαγωγών αυξήθηκε κατά 7,6%.

Για τη φετινή περίοδο αναμένεται πτώση των εξαγωγών της Ελλάδας στην Ισπανία, τόσο στην ποσότητα όσο και στην αξία.

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το ακτινίδιο αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια κύριο φρούτο στις διατροφικές συνήθειες των Ισπανών, παρά το γεγονός ότι δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως τοπικό προϊόν, αφού οι ποσότητες ισπανικού ακτινιδίου είναι λιγότερες και δεν επαρκούν για την κάλυψη της εγχώριας αγοράς. Δεδομένης της τάσης αυτής βέβαια, έχουν αυξηθεί οι καλλιέργειες στην Ισπανία και ιδιαίτερα στην Κοινότητα της Γαλικίας ενώ η ζήτηση για τα ακτινίδια της συγκεκριμένης περιοχής είναι μεγάλη.

Η Ελλάδα αποτελεί σταθερά έναν από τους μεγαλύτερους εξαγωγείς ακτινιδίου στον κόσμο και συγκεκριμένα στην Ισπανία. Η καλή σχέση ποιότητας-τιμής του ελληνικού ακτινιδίου το καθιστά ανταγωνιστικό και για το λόγο αυτό η Ισπανία απορροφά μεγάλες ποσότητες από τη χώρα μας.

Η θετική τάση της ελληνικής πλευράς αποτυπώνεται και στη σταθερή συμμετοχή με αυξανόμενο ενδιαφέρον των Ελλήνων εκθετών στη Διεθνή κλαδική Έκθεση

Φρούτων και Λαχανικών Fruit Attraction που διεξάγεται στη Μαδρίτη σε ετήσια βάση. Συγκεκριμένα, την Ελλάδα εκπροσωπούν αγρότες, παραγωγοί, συνεταιρισμοί καθώς και θεσμικοί φορείς στον τομέα της γεωργίας, κυρίως διά της πρωτοβουλίας του διεθνούς εμπορικού γεγονότος φρούτων και λαχανικών Freskon Greece, που διοργανώνει ο εθνικός μας φορέας ΔΕΘ-HELEXPO στη Θεσσαλονίκη. Παρατηρείται μεγάλη επισκεψιμότητα στο ελληνικό περίπτερο σε ετήσια βάση, αφού οι συνεργασίες μεταξύ των Ελλήνων και Ισπανών αγροτών μπορούν να ενισχυθούν περαιτέρω, με οφέλη και για τις δύο πλευρές. Ειδικότερα, για το προϊόν του ακτινιδίου υπάρχει ευρεία δυνατότητα συνεργασίας με τους Ισπανούς διανομείς, γεγονός το οποίο ενισχύει την παρουσία της χώρας στην ισπανική αγορά ενώ παράλληλα δημιουργείται μία σταθερή αγορά, η οποία εισάγει ανελλιπώς ελληνικά ακτινίδια και μειώνει τον κίνδυνο κατάληψης του μεριδίου αγοράς από άλλες χώρες, όπως η Χιλή.

Για όλες τις χώρες παραγωγούς, η αγορά της Ισπανίας αποτελεί σημαντικό προορισμό και για το λόγο αυτό χώρες, όπως η Χιλή, προσπαθούν να εκμεταλλευτούν την εν λόγω αγορά για να εισέλθουν ακόμη πιο δυναμικά σε αυτήν. Το ελληνικό ακτινίδιο είναι ήδη εδραιωμένο στην Ισπανία, ωστόσο χρήζει επιπλέον προωθητικών ενεργειών για τη διατήρηση και ενίσχυση της παρουσίας του προϊόντος στα ισπανικά νοικοκυριά και τους Ισπανούς καταναλωτές.

Τέλος, η εγχώρια παραγωγή αναμένεται να αυξηθεί τα επόμενα έτη καθώς όλο και περισσότεροι αγρότες επιλέγουν την καλλιέργειά τους. Επομένως, εντός των επόμενων ετών, αναμένεται το ισπανικό ακτινίδιο να κατέχει ένα μεγαλύτερο μέρος της εσωτερικής κατανάλωσης. Παράλληλα, αναμένεται να αυξηθεί και η καλλιέργεια κίτρινων και κόκκινων ακτινιδίων, η ζήτηση όμως των οποίων μένει να εξεταστεί.

*Άλια Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Α'
Επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης*

ΣΤ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων:

<https://www.mapa.gob.es>

Διεθνής Έκθεση Φρούτων και Λαχανικών Fruit Attraction:

<https://www.ifema.es/fruit-attraction>

Ένωση Παραγωγών Ακτινιδίου της Αστούριας:

<http://www.aapk.org/asociacion.aspx>

Πηγές:

Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (ΜΑΡΑ): <https://www.mapa.gob.es>

Τελωνεία Ισπανίας: <http://aduanas.camaras.org/>

Κίβιαστουρ: <https://www.kiviastur.es/en>

Εφημερίδα El País:

https://elpais.com/diario/2004/12/05/eps/1102231612_850215.html

Ελληνική Στατιστική Αρχή: www.statistics.gr

Ισπανική Συνομοσπονδία Οργανώσεων Παραγωγών Εξαγωγέων Φρούτων, Λαχανικών, Ανθών και Ζώντων Φυτών (Fepex): <https://www.fepex.es>